

**SAK 19/14 UTARBEIDING AV PLANPROGRAMMET FOR REGIONAL PLAN
FOR KULTURMINNEVERN, ORIENTERING/DRØFTING**

Saksopplysning

Buskerud fylkeskommune har starta arbeidet med planprogrammet for regional plan for kulturminnevern, sjå vedlegg 1.

Det er ynskjeleg å bruke litt tid til å informere om planarbeidet og å få innspel til planprogrammet. Det er no det er størst mogelegheit til å påverke tamane for planarbeidet.

Det er allereie gjennomført medverkingsmøte for administrasjonen i kommunane, musea og frivillig sektor.

Meir informasjon om planarbeidet:

<http://www.bfk.no/Tjenesteomrade/Kulturminnevern1/Regional-plan-for-kulturminnevern/>

Ca. Røros 20.000 ft
21.5.2014

Knut Arne Gurigard

Vedlegg: Regional plan for kulturminnevern, informasjonshefte om planarbeidet

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Regional plan for kulturminnevern

Informasjonshefte om planarbeidet

Buskerud fylkeskommune
Utviklingsavdelingen
april 2014

Forord

Dette informasjonsheftet er ment som en bakgrunnsdokumentasjon for alle som har interesse av kulturarvfeltet og som vil vite mer om bakgrunnen for arbeidet med regional plan for kulturminnevernet i Buskerud. Planlagt prosess fram til vedtak skisseres også i dette dokumentet.

Regional planstrategi 2013-2016 forutsetter at det settes i gang arbeid med fire regionale planer i planperioden. Planene skal omhandle følgende tema:

- areal og transport
- kunnskapssamfunnet
- næringsutvikling og verdiskaping
- kulturminnevern

Fylkeskommunens planarbeid sees i sammenheng og der det er felles interesser samkjøres planarbeidene.

Det er et mål at den regionale planen for kulturminnevern skal bli en felles plattform for hvordan Buskerudsamfunnet skal sikre godt vern og bærekraftig bruk av fylkets viktigste kulturminner og kulturmiljøer. Med en regional plan kan det etableres et godt samhandlingsverktøy som både kan bli inspirerende, utviklende, konfliktdepende og framtidsrettet for hele kulturarvsektoren i Buskerud.

Arbeidet skal gjennomføres i en bred medvirkningsprosess med berørte aktører. Det er opprettet en styringsgruppe for planarbeidet. Her er både kommunene, museene og de frivillige representert sammen med fylkespolitikere.

Planen forventes ferdigstilt i årsskiftet 2015-2016.

Drammen, 09.04.2014

Turid Kolstadløyken
Teamleder kulturminnevern

1. Hvorfor trenger vi en regional plan for kulturminnevernet?

Kulturminnene er en viktig del av vår felles hukommelse. De er fysiske påminnelser om menneskelig virksomhet i nær og fjern fortid. De er en ikke-fornybar ressurs som må forvaltes på en ansvarlig måte på vegne av våre etterkommere.

Et representativt utvalg av kulturminner skal bevares for å sikre kunnskapsverdier og opplevelsesverdier for kommende generasjoner. Kulturminner er en ressurs som bør være premissgivere for samfunnsutvikling og arealdisponering. Kulturminnene kan og bør i mange sammenhenger utnyttes på en bærekraftig måte til gagn for samfunnet.

Den regionale kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen har et stort ansvar for å ivareta kulturminner av nasjonal og vesentlig regional interesse. Et overordnet mål er å redusere tapsprosenten for fredete og verneverdige kulturminner. Dette gjøres med bruk av kulturminneloven og plan- og bygningsloven i behandling av plan- og byggesaker og andre forvaltningsorienterte saker. Dette arbeidet foregår i dialog med kommunene og tiltakshaverne. De aller fleste viktige kulturminner sikres i en god dialog med tiltakshaver/kommune, men i enkelte saker er det nødvendig å bruke myndighetsmidler som innsigelse eller fredning for å sikre det nødvendige vernet. I rollen som myndighet styres altså virksomheten av lov og forskrift, men med den fleksibilitet og løsningsorientering som dette lovmessige rammeverket tillater.

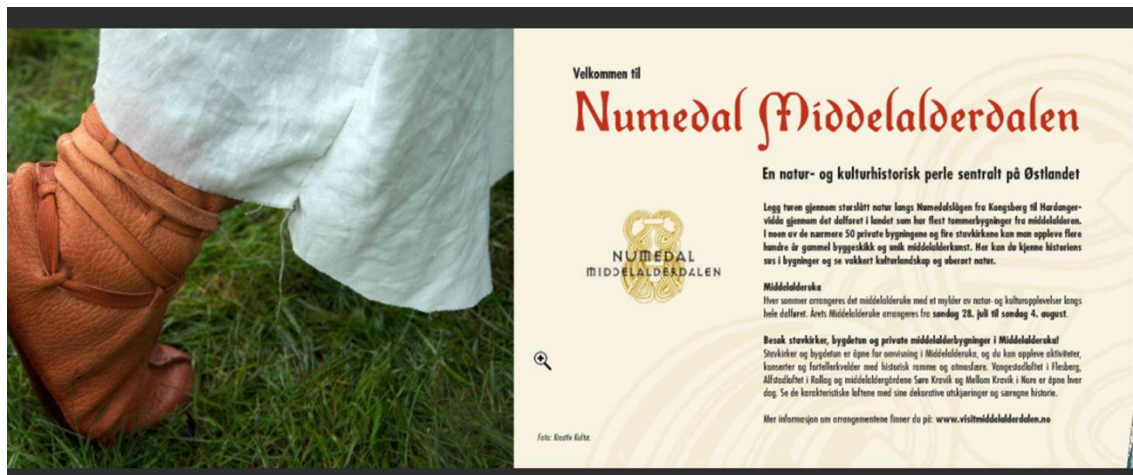
Derimot finnes det en annen side av kulturminnevernet som ikke er så kontrollert av lov og forskrift. Utviklingsprosjekter der kulturarven brukes som ressurser for produktutvikling, verdiskapingsprosjekter med kulturarv som utgangspunkt, formidling av kulturarv, rådgivning til eiere av kulturminner og opplæring av håndverkere innenfor tradisjonelt håndverk er også områder der den regionale kulturminneforvaltningen arbeider. Dette er områder der fylkeskommunen i stor grad samarbeider med både kommuner, museer, lokale historielag, arkiv og enkeltpersoner – samt SNO og Fylkesmannen. I denne sammenhengen er det fokus på bruken av kulturarven som en ressurs – men på en bærekraftig og forsvarlig måte.

Fredfoss i Vestfossen i Øvre Eiker kommune - tidligere uldvarefabrikk, nå kurs- og konferansesenter. Spennende industrihistorisk anlegg gjenbrukt med sine kulturhistoriske kvaliteter i god behold.

Foto: Eiker arkiv og Turid Kolstadløkken

Kulturarv som ressurs bør få et større fokus enn det har i dag. Bruk og vern kan og bør gå hånd i hånd. Mye av kulturarven forblir en utnyttet ressurs. Dette ønsker utviklingssjefen å gjøre noe med ved å lage en plan for kulturminnevernet der bærekraftig bruk av kulturarven vår har hovedfokus. Det er også et mål å aktivisere ressursene som ligger hos frivillige, i arkiv og museum og hos andre samarbeidsparter slik at det etableres et bredt partnerskap for vern og bruk av Buskeruds kulturarv.

Numedal middelalderdalen og middelalderuka er en kultur- og reiselivssatsing som baserer seg på områdets unike kulturarv fra middelalderen. Vern og verdiskaping med basis i kulturminner, kulturlandskap, håndverk og kunst.

2. Hva skal planen handle om?

For å få til et større fokus på verdiskapingsperspektivet og skape en enda større forståelse for viktigheten av vern, er det nødvendig med et bredere partnerskap om kulturminnevernet i Buskerud. For å få til en bedre forståelse av roller, ansvar og forpliktelser knyttet til kulturminnespørsmål er det viktig å få til en bred prosess med alle berørte parter. Den regionale kulturminneforvaltningen har som utgangspunkt følgende tema/problemstillinger:

1. **Tapet av fredete og verneverdige kulturminner er for høyt.** For mange kulturminner går tapt i dag og det trengs en samordnet plan for å sørge for bedre bevaring av fylkets viktigste kulturminner
2. **Kompetanseheving for kommunene om kulturminnevern** – kommunen har et stort ansvar for kulturminnevern i sin rolle som planmyndighet. Hvordan kan kommunene ta mer ansvar for egne kulturminner og hvilke kompetansetiltak er nødvendig?
3. Det er mange aktører som har formelle ansvarsområder innenfor kulturminnevernet. Det er også flere institusjoner som ikke har formelle oppgaver, men et stort engasjement for vern og bruk av kulturminner. **Hvordan etablere arenaer for forpliktende samarbeid om kulturminnevern og samhandling om kulturarvsspørsmål - mellom fylkeskommune, kommune og øvrige kulturarvaktører (museer/frivillige organisasjoner) ?**
4. Verdiskaping med basis i kulturminner. Både stedsutvikling, reiselivsutvikling og annen næringsutvikling kan i økt grad ta utgangspunkt i kulturarven som ressurs. **Vern og bærekraftig bruk er en god kombinasjon. Hvordan få til gode tiltak og gode samarbeid?**

Alle disse temaene er viktige for bruk og vern av kulturminner i Buskerudsamfunnet. De er viktige for å sikre kulturminneverdiene i fylket slik at de i neste omgang kan tas i bruk som ressurser for en god samfunnsutvikling og næringsutvikling. Bærekraftperspektivet er med hele veien – det ligger i kulturminnevernets natur og hovedprinsipp om bevaring framfor riving / vesentlig endring.

Det er viktig å få på plass en omforent plan for kulturminnevernet og kulturarvsektoren – gjerne med museene inkludert – da kulturminnevern er et ansvarsområde for mange flere aktører enn fylkeskommunen. Ved å etablere en felles plan for hvordan bruk og vern skal sikre våre viktigste kulturminner og –miljøer kan vi få til et godt samhandlingsverktøy som både kan bli inspirerende, utviklende, konfliktdepende og framtidsrettet – for hele kulturarvsektoren i Buskerud.

*Byutvikling med bevaring og gjenbruk av historiske industrianlegg – Papirbredden i Drammen.
Foto: Turid Kolstadløkken*

Opplæring av håndverkere i tradisjonshåndverk med museene som arena – positive samarbeidserfaringer i Buskerud Foto: Turid Kolstadløkken

3. Hva skjer i planprosessen og når blir planen ferdig?

Innholdet i den regionale planen skal fastsettes i planprogrammet. Planprogrammet er altså avgjørende for innholdet i den endelige planen og legges ut på offentlig ettersyn av fylkesutvalget sammen med varsel om oppstart av planarbeidet. Det er i vedtatt regional planstrategi lagt opp til en bred medvirkningsprosess for utarbeidelse av dette planprogrammet.

De fire hovedtemaene skissert ovenfor er utarbeidet av den regionale kulturminneforvaltningen. Dette er et utgangspunkt, men utviklingsjefen er åpen for innspill fra alle berørte parter. Den regionale planen for kulturminnevern skal være en plan for kulturminnevern og kulturarv i hele Buskerudsamfunnet og det er avgjørende for planens forankring og relevans at alle berørte parter er enige i hvilke tema planen skal ta for seg.

Medvirkningsprosessen planlegges gjennomført våren 2014. Utviklingsavdelingen legger opp til bred medvirkning. Det blir gjennomført åpne ettermiddagsmøter fra 1700-2000 for alle interesserte på følgende museer:

- 24. april **Villa Fridheim** – Krødsherad
- 28. april **Lågdalsmuseet** – Kongsberg
- 29. april **Hallingdal museum** – Nesbyen
- 6. mai **Hringariki – Veien kulturminnepark** - Hønefoss
- 8. mai **Austad gård** - Drammen

Tema for medvirkningsmøtene er todelt:

1. Vi ønsker innspill til hvilke hovedtema planen skal inneholde. Hva må gjøres for at vi skal få til bedre vern og bedre muligheter for bærekraftig bruk av kulturarven vår?
2. Vi vil gjerne skaffe oss en oversikt over fylkets viktigste kulturmiljøer – altså områder der flere kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng. Vi håper at dere har forslag til kulturmiljøer og at dere kunne tenke dere å lage en kort beskrivelse av dette/disse til oss.

Det blir i tillegg gjennomført regionale møter med offentlig sektor og møter med regionrådene, samt møte med statsetatene før forslag til planprogram legges ut til offentlig ettersyn høsten 2014.

Utarbeidelse av selve plandokumentet og offentlig ettersyn av dette planlegges i 2015. Endelig planvedtak blir trolig i årsskiftet 2015-2016.

For mer informasjon om planarbeidet se www.bfk.no/kulturminnevern

Elever fra Filtvet skole på Minnefinnekurs besøker lokale kulturminner som del av undervisningen. Formidling av kulturarv er et viktig forebyggende arbeid innenfor kulturminnevernet. Foto: Turid Kolstadløykken